

Honderden Friezen werken mee aan
'vredesinitiatief' Oost-West

'Leven van boer afgebeeld in Chinese tekens'

VELE HANDEN MAKEN LICHT WERK, MOET HANS KISLING
HEBBEN GEDACHT TOEN HIJ BEZIG WAS MET ZIJN
LEVENSWERK. DE FRANEKER MOBILISEERDE HONDERDEN
FRIEZEN BIJ HET MAKEN VAN EEN BOEK WAARIN HIJ
CHINESE TEKENS VERKLAART. DE DIKKE PIL LIGT NU
- NA 34 JAAR ARBEID - IN DE WINKEL.

TEKST: DOORTJE VAN DER MOLEN FOTO'S: ROBERT POSTHUMUS

China en Fryslân verschillen helemaal niet zoveel van elkaar. Volgens multitalent Hans Kisling (63) uit Franeker zijn de overeenkomsten tussen de twee samenlevingen eigenlijk best groot. Zo zijn beide samenlevingen gebaseerd op een agrarische cultuur. En laten die elementen elkaar nu vinden in zijn nieuwste boek. *China-Y*. Met een Engelse uitspraak, want het boek is in die taal geschreven.

Zijn komst in 1993 naar Franeker werkte als een katalysator op het boek. 'Dankzij alle hulp heb ik hier de spinaker erop kunnen zetten. In de Randstad is het verschijnsel Chinees al veel vertrouwd. Hier niet. In Friesland is een grote behoefte aan iets nieuws, aan ontwikkeling. En de mensen hier werden door het boek ingeleid in iets nieuws.'

Daarnaast denkt Kisling dat hij veel medewerking heeft gekregen omdat andere kunstenaars door het werken aan *China-Y* een podium kregen. 'Zij krijgen aandacht voor hun werk. Er zit veel talent in Friesland. Met het maken van dit boek heb ik veel mensen ontdekt. Het was echt fantastisch. Friesland heeft een enorme potentie en is daarom effectief geweest voor het boek.'

Dikste boek

De man die in Franeker bekend staat om zijn 'groene pet' en zijn zwarte geverfde baard - of door de jeugd in het stadje ook wel 'Picasso' genoemd - kwam op het idee

China-Y

Hans Kisling

voor *China-Y* door zijn studie Sinologie. Waarin hij, net als de Chinese kinderen, de karakters steeds opnieuw moest overschrijven om ze onder de knie te krijgen. Zo ontstond het besef dat er toch een makkelijker manier moest zijn om al die tekens te leren. 'Ik ging in het magazijn van de Leidse bibliotheek op zoek naar een boek dat mij de achtergrond van de Chinese karakters kon uitleggen, zodat ik het beter kon begrijpen en daardoor de karakters sneller onder de knie zou krijgen. Binnen vijf minuten had ik een treffer, simpel door het

'We kunnen nog wel wat van de Chinezen leren'

willekeurig pakken van het dikste boek in het magazijn.' Dit Spaanstalige boek, een taal die Kisling ook vloeiend beheerst, is de basis geweest van zijn proefschrift aan de Leidse Universiteit, waarvoor zijn werk in eerste instantie was bedoeld. 'Maar na 10 jaar werken aan het standaardiseren van de Chinese karakters, bleef het aan me knagen, dat alleen andere geleerden mijn bevindingen dan zouden lezen.'

Boeren

Kisling wilde de Chinese karakters inzichtelijk maken. Voor westerlingen, maar ook voor de Chinezen zelf. Daarom besloot de Franeker zijn werk te verfraaien met afbeeldingen. 'In al die Chinese karakters zag ik een weerspiegeling van de agrarische cultuur. Een boer zal het boek dan ook razendsnel snappen, omdat zijn leven erin is afgebeeld door de uitleg van de tekens. Hij herkent zichzelf. Daardoor denk ik ook dat kinderen met mijn boek in één dag passief 25 Chinese karakters kunnen leren en dat het een verlichting zou kunnen zijn voor de Chinezen zelf.'

Dit boek is overigens niet het eerste dat Kisling heeft uitgegeven ter verklaring van de Chinese tekens. De kunstenaar, wetenschapper en schrijver heeft in 1998 al een Nederlandse versie geschreven, met 240 karakters. In de nieuwste versie geeft hij een verklaring voor 675 tekens. Het 720 pagina tellende boek was er dan ook niet zomaar. Kisling deed 34 jaar over de voltooiing van deze Engelse versie. En hij deed dat uiteindelijk niet alleen: 700 mensen werkten mee aan dit 'vredesinitiatief tussen Oost en West'. Meer dan de helft daarvan is dus van Friese afkomst.

Kisling – geboren en opgegroeid in Tilburg – is via een aantal omzwervingen in de Randstad uiteindelijk gaan wonen in Fryslân. 'In 1993 ben ik gevlucht uit Utrecht, vanwege de smerige lucht daar.' De Brabander vond onderdak bij een vriend in Franeker. En heeft daarna Fryslân nooit meer verlaten. Volgens het multitalent is dit alleen maar ten goede gekomen aan het boek. 'Ik heb veel medewerking gehad hier. Ik denk dat 65 of 70 procent van de medewerkers uit Fryslân komt. Het is dus echt een Fries boek.'

Snuffelboek

Kisling heeft in eerste instantie geprobeerd het dikke boek in zijn eentje te illustreren. Maar het werk bleek te veel en zo ging Kisling andere kunstenaars benaderen, ook via de academie die toen nog in Leeuwarden zat. Doordat er steeds meer mensen enthousiast raakten, werd de groep vrijwillige medewerkers steeds groter. Ook doordat de Franeker Chinese les heeft gegeven op

sculpture 1978

I could stand with my head
against your legs and still breathe
It only
I could be your son

Wang, van der Stoep

Written by Joke Edmees

Part of an 'Reading + Writing'

1998*

佳 佳 佳

PAIR OF BIRDS - C 1911

1911
1911
1911 (2x)

As his mother is my mother
All the money I have
I'll give to you
And I'll be with you
And I'll be with you

Written after reading by Thomas
van Alphen

1911 de Jong
en Alphen van der Stoep

1911 (2x)

basisscholen in de buurt, hebben er ook hele jonge talenten aan het boek meegewerkt. Door de vele afbeeldingen is het boek een populair wetenschappelijk werk geworden. Of zoals Kisling het zelf noemt: een snuffelboek. Hij maakte het boek met het idee dat het toegankelijk moet zijn voor kinderen. Zij moeten het kunnen begrijpen. 'Daarom is het zo'n kleurrijk boek geworden. Met dit plaatjesboek wil ik toegang krijgen tot de kinderziel van mensen. Doordat dit boek zo breed toegankelijk is, kan ik het ook gebruiken als vredesoffensief om het traditionele - vaak negatieve - beeld van het Oosten te doorbreken. Ik hoop dat de westerling door dit boek van zijn vooroordelen van China afkomt.'

Grote dino

Als die vooroordelen afzwakken, kunnen westerlingen veel leren van de Chinese plattelandscultuur, stelt Kisling. 'Als je ziet met hoeveel respect de mensen daar met ouderen omgaan. China wordt steeds meer een economische grootmacht; een grote dino die gaat opstaan. Maar niet één waarvoor we bang moeten zijn. We kunnen nog wel wat van ze leren.'

Er zit dus veel meer achter het boek dan zomaar het verklaren van taaltkens. Kisling: 'Sinds mijn achttiende heb ik trouw gezworen aan de wereldburgerschapgedachte. Als tweede generatie allochtoon, de familie van mijn moeder komt oorspronkelijk uit Oost-Europa, vond ik dat de verhoudingen tussen west-oost en rijk-arm verbeterd moest worden. Dit werd de basisgedachte van mijn boek.' •

猪 家

Word of animal - 1971

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

The pig is a symbol
of the family - good
or bad - which
which makes the book
so useful

H.A. Fookell

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

1971 (2x)

Written after reading by Martin
Houtings, 5 years old

Part of 'Language + World of words'

Word of animal